

DOĞU TÜRKİSTAN

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER DERNEĞİ YAYINI

Yıl: 15 • Sayı:166

Eylül 1994 • Fiyatı: 25.000

*Kızıl Çin işgalindeki
Doğu Türkistan'da
nükleer denemelerden
etkilenen onbinlerce
insan sessizce
ölümü bekliyor...*

26 Eylül
Kızıl Çin
İşgalinin
45.nci
Matem
Yılında
Doğu
Türkistan
Hür
Dünyanın
İlgisini
Bekliyor

Nükleer Denemelere Son Verilsin!

*Kırbaç
altında
değil
özgürce
çalışmak
istiyoruz...
NEREDE
İNSAN
HAKLARI*

GÜNEY

SÜRÜCÜ KURSU

MİJİDE!

SAYIN SÜRÜCÜ ADAYLARI !

- DAIMA GÜLERYÜZLÜ ELEMANLARIYLA,
- EN SON TEKNOLOJİK İMKANLARLA ÇAĞDAŞ EĞİTİM,
- SON MODEL OTOMOBİLLERLE DİREKSİYON ÇALIŞMALARI,
- 50 DÖNÜM İŞIKLANDIRILMIŞ ÖZEL PİST,
- EN GÜÇLÜ ÖĞRETİM KADROSU,
- TEORİK VE UYGULAMALI İLK YARDIM, TRAFİK VE MOTOR DERSLERİ,
- DERS ARALARINI DEĞERLENDİREBİLECEĞİNİZ,
HER TÜRLÜ İHTİYACINIZA CEVAP VEREBİLEN
MODERN KAFETERYA,
- KALORİFERLİ, ÇİFT ASANSÖRLÜ MODERN DERSANELER,
- RAHAT - AYDINLIK MODERN ÇALIŞMA ORTAMI,
- HER SEMTE SERVİSİMİZ VARDIR.
- ÇOCUKLU VE BAYANLAR İÇİN KREŞİMİZ VARDIR.

**Ehliyeti bizden alın, ÖMÜR boyu mutlu kalın.
SİZLERE TELEFONUNUZ KADAR YAKINIZ.
LÜTFEN ACELE EDİNİZ.**

BAYAN ÖĞRETMENLERİMİZ VARDIR

**GÜNEY SÜRÜCÜ KURSUNDAN EHLİYET ALMAK BİR AYRICALIKTIR.
ŞÖFÖR DEĞİL, UZMAN SÜRÜCÜ YETİŞTİRİYORUZ!...**

58. Bulvar Cad. 55/3 Sk. No. 28 Çağdaş İşhanı Kat: 4 Zeytinburnu - İST.
(Migrosun 100 m altı,

Tel.: 0(212) 510 92 63 - 510 92 64 Fax: 0(212) 510 84 60

İÇİNDEKİLER

Başyazı	2
<i>Dernek Başkanlığı</i>	
Unutulan Doğu Türkistan	3
<i>Suat İlhan</i>	
Kazakistan Çağdaş Uygur Şiiri Üzerine	6
<i>Prof. Dr. Şükrü Elçin</i>	
İsa Alptekin'in Hayatı (II)	9
<i>O.T.A.M. Orta Asya Araştırma Merkezi</i>	
Gece Yarısı Notları (II)	12
<i>İsmail Cengiz</i>	
D. Türkistan Göç. Derneği 1992-93 Yılı	
Faaliyet Raporu	13
<i>Yönetim Kurulu</i>	
Doğu Türkistan Göç. Der.neği	
Genel Kurul Raporu	22
<i>Divan Başkanlığı</i>	
Şiir: Tutsak Doğu Türkistan'a	26
<i>Ali Rıza ÖZER</i>	
Okuyucu Sütunu/Aile Sütunu	27
Haberler	29

DOĞU TÜRKİSTAN DERGİSİ

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Yayını

Kurucusu: İsmail Cengiz

Sahibi: Demek adına Abdülveli Can

Genel Yayın Müd: Hızırбек Gayretullah

Yazı İşleri Müd: Abdulaziz Erenler

İdari Müdür: Mehmet Ali Engin

Yazı Kurulu :

Doç. Dr. Sultan Mahmud Kaşgarlı, Dr. Nurmammed Uyguroğlu,

Dr. Reşide Gencer, Dr. Erpolat Dönmez Av. Abdulhamit Erbaş,

Samed Güder, Ecz. Sevinç Akyol, Mehmet Kaşgarlı, Kemal Batay

Halkla İlişkiler Müdürü: Nefise Özgen

Teknik Sekreter: Ertolkun Gayretullah

İdare Adresi: Bulvar Cad. No:130/1 İstasyon Camii karşısı 34760

Zeytinburnu-İstanbul. Tel:558 69 63 Fax:558 27 09

Dizgi-Montaj: HASRET AJANS Tel: 511 05 70 Fax: 511 65 54

Baskı: Huzur Matbaası

Yıllık abone ücreti: 250.000.TL. **Fiatı:** 25.000.TL.

Reklam: T.Sh: 2 milyon 1/2 sh : 1 milyon

Banka Hesap No: Ziraat Bankası Z.burnu Şb. 30440/1216

Derneğimiz 12.04.1993 tarih ve 4322 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile

KAMU YARARINA ÇALIŞAN dernektir...

BAŞYAZI

Türkler'in anayurdu, Orta Asya'nın merkezi, İslam Dünyasının Uzakdoğudaki kalesi 30 Milyon Müslüman Türk'ün esaret altında, baskı altında, zulüm altında yaşam mücadelesi verdiği Doğu Türkistan, bundan 45 yıl önce 26 Eylül 1949 tarihinde Kızıl Çin tarafından işgal edilmiştir.

Bizler, dünyanın dört bir tarafına göç etmek zorunda kalmış, onbinlerce Müslüman Türk olarak; yüreklerimizi katanan, bileklerimiz zincire vuran ve topraklarımızı kabus gibi saran, 26 Eylül Kızıl Çin işgalinin dehşetini hala dün gibi hatırlıyoruz.

26 Eylül 1949'da zorla girdiği savunmasız vatanımız Doğu Türkistan'ı harabeye çeviren,
silahsız Müslüman Türk'ü delik-deşik eden,
camilerimizi domuz ahırlarına çeviren,
aydınlarımızı 123 çeşit işkence ile öldüren,
halkımızın mal-mülküne el koyan

Kızıl Çin sürülerinin vahşeti, devam eden durumuyla, bugün hala gözlerimizin önündedir.

Bugün 1,5 milyara yaklaşan nüfusuyla dünyayı tehdit edecek bir güce ulaşan Kızıl Çin tehlikesi karşısında hala seyirci kalan hür dünya ve Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Kuruluşları "ne zaman bu vahşete dur"? diyecek, bekliyoruz.

Doğu Türkistan'ın 45. işgal yılında;
sönmeyen hürriyet aşkımızı,
dinmeyen ızdırabımızı,
bağımsızlık arzumuzu,
insanca yaşama dileğimizi

bütün Hür Dünyaya, İslam alemine ve Aziz Türkiyeli kardeşlerimize bir kere daha duyuruyor ve bizi, insanlık şeref ve haysiyeti namına Kızıl Çin'e karşı YALNIZ BIRAKMAMALARINI istiyoruz...

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı

Üyelerimize, okuyucularımıza bir hatırlatmada bulunmak istiyoruz. Bilindiği gibi Doğu Türkistan Göçmenler Derneği, KAMU YARARINA çalışan bir dernek. Derneğimize yapacağınız her türlü bağışlarınızı, ilanlarınızı VERGİNİZDEN düşebilirsiniz. Bizler sizin yardımlarınızla ayakta duruyoruz...

UNUTULAN DOĞU TÜRKİSTAN

Suat İLHAN

Basınımız ve özel televizyonlarımız daha çok sayıda okuyucu ve izleyicinin dikkatini çekecek, ucuz ve bu anlamda karlı, çarpıcı haberlerin peşindeler.

Özel televizyonların ciddi bir kültür olayına eğildiklerini, önemli bir kültür alanında etkinlikte bulduklarını görmek mümkün değil. Marifetleri sık sık koca ve sevgili değiştirmek olan, buna karşılık hiçbir birikimleri bulunmayan bazı sanat heveslilerini, hatta istismarcılarını yarı üryar olarak bol bol sergiliyorlar. Elbetteki televizyon gibi çok etkin bir yayın aracının, toplumun ortak kültür çevresinin oluşturulması ve geliştirilmesinde daha önemli işlev ve daha büyük sorumluluklar üstlenmeli.

Yoz müzikten ve 900.lü telefonların tuzağından kurtularak seviyeli bir Klasik Türk, Kalisik Batı veya Halk Müziği dinlemek, günün önemli konularına yönelik, yetkililerin katıldığı panel veya açık oturum izlemek, kültür unsurlarımızdan herhangi birisinde ciddi bir yayın izleyebilmek için, yetersiz de olsa gene emektar TRT'ye dönüyoruz.

Basınımız ise, günlük politika dedikoduları çıkmazında, bir o yana, bir bu yana

---

**Ne yazık ki Doğu Türkistan'daki
Müslüman Türkler'in etrafında toplandıkları
bir lider veya düşüncelerini yansıtan,
haklarını koruyan partileri
hatta dernekleri dahi yok.**

---

yalpalayıp, debelenip duruyor.

Bu kadar çok yakınmam, yakından ilgilenilmesi gereken konularda, ulusumuzun bilgisiz ve habersiz bırakılmış olduğunu görmekten kaynaklanıyor. Kamu oyunu habersiz bırakanlar, sadece medya değil. Onları da beslemesi gereken ve medyanın en önemli birimlerini oluşturan Anadolu Ajansı, Basın Yayın Genel Müdürlüğü, hatta Dış İşleri Bakanlığı gibi kamu kurumlarının da üstlerine düşeni yeterince yaptıkları söylenemez.

Doğu Türkistan, habersiz kaldığımız alanlardan birisi. Basın organlarımızın ve özel televizyonlarımızın ne Doğu Türkistan'da, ne de Batı Türkistan Türk Cumhuriyetlerinde daimi temsilcileri bulunuyor. Gazetelerimiz aralarında yaptıkları kavgalardan yer kalırsa, Türk Dünyası hakkında yabancı ajanslardan koparabildikleri, önü ardı belirsiz, gecikmiş bazı haberlerin özünün özünü sayfalarının sağına soluna sıkıştırıyorlar. Bu basınla nereye kadar gidebiliriz, bilinmez.

Basın Yayın Genel Müdürlüğü ve Anadolu Ajansı da konu ile ilgilenmiyorlar. Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün, olabildiğince dikkatsiz ve özensiz yayımladığı Dış ve İç Basın Özetleri ise, çok yetersiz. Türk Dünyası ile ilgili olarak yabancı basının ayrıntılı bazı yayınları dahi tercüme edilerek özetlere alınmıyor.

Sonuçta toplumumuz gelişmelerden habersiz olarak olayların dışında kalıyor.

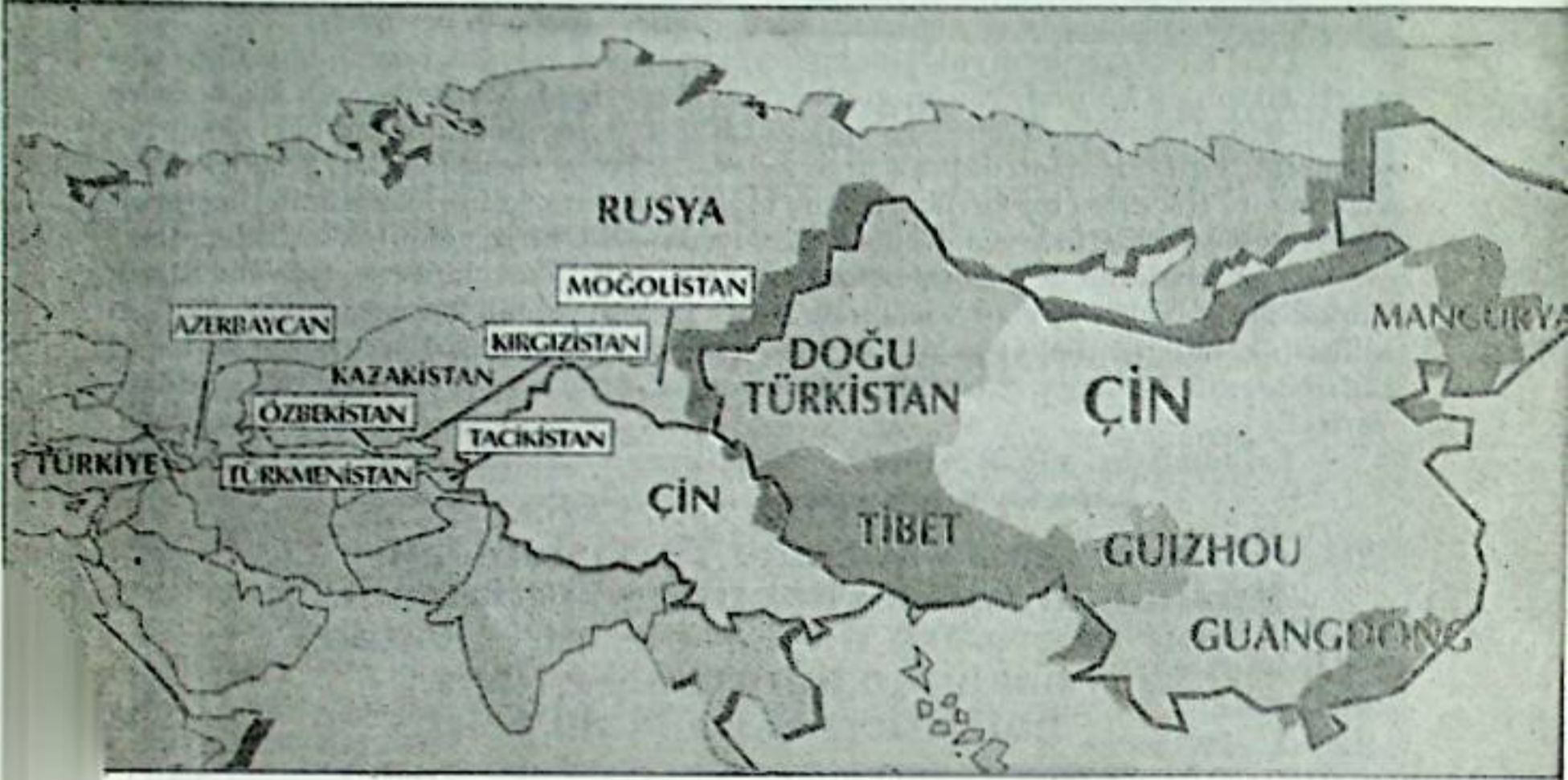
Dış İşleri Bakanlığı haftalık basın toplantısı özetlerini, kamuoyu için önemli ikili ve çok taraflı anlaşmaların aylık bülten halinde yayımlanırsa, bunun kimseye bir zararı olmaz, herhalde yararlı olur.

Not:Yazarımızın bu makalesi Türk Kültürü Dergisi'nin 370. sayısında da yayınlanmıştır.

Doğu Türkistan

Bu bölge hakkında yabancı basın çok duyarlı, devamlı bilgi veren yayınlar yapıyor.

Doğu Türkistan'a "Çin Türkistanı", "Uygur Otonom Bölgesi" veya "Sincan" deniyor. Doğu Türkistan; komşuları Çin, Hindistan, Pakistan, Afganistan, Moğolistan, Tacikistan, Kırgızistan, Kazakistan olan örnek bir Kıta İç devleti...

Doğu Türkistan, dünya kamuoyunu, aşağıda bazıları özetlenen bir çok sebeple ilgilendiriyor:

Coğrafi konumu ve SSCB'nin dağılmasından sonra değerlendirilen jeopolitik konumu sebepleri ile Asya ve Dünya Politikası üzerindeki etkisi;

Çin'in Orta asya, orta Doğu ve Avrupa'ya ulaşmak için Doğu Türkistan'ı bir üs olarak kullanma politikasını benimsemiş olması;

Bölgede bulunan stratejik değerdeki kaynaklar (Başta petrol, kurşun ve civa olmak üzere bütün Çin'in 150 maden kaynağınının 120.si bu bölgede bulunuyor.);

Bölgede Çin'in çekirdekli (nükleer) silah denemeleri yapması;

Müslüman Türkler'in azınlık hareketleri, buna karşı Çin'in haksız ve kanunsuz davranışları;

Hudutlara yerleştirilen askeri birliklerden komşularının özellikle Kazakistan'ın rahatsızlık duyması...

Çin kaynaklarına göre Doğu Türkistan'ın nüfusu, 13 milyon, yüzölçümü 1 milyon 647 bin km² ve yoğunluk km²'ye 8 kişi. 1955 yılında % 10 olan Çinli nüfusu bugün % 60'a ulaşmıştır. Bölgede % 30 Uygur, %3.5 Kazak,(1) % 4 Kırgız, % 3 Moğol bulunuyor. 1989'da alınan bir kararla bölgede köyde yaşayanlar ancak üç çocuk, şehirde yaşayanlar ise en fazla iki çocuk sahibi olabilmektedir. Orta dereceli bir memur 200 yuan (2) ücret alabildiği halde çocuk kısıtlamasına uymayanlar 1500 yuan ceza kesili-

Not: 1-) Kazak Türkleri'nin nüfus oranı % 9 olarak tahmin edilmektedir. (Yazı Kurulu)

Not: 2-) Yuan, Çin para birimidir. 6 yuan 1 ABD Dolarıdır.

yor. Kuzeyde % 80 ile Çinliler, güneyde ise, Türkler çoğunlukta. Güney bölgesi, Afganistan, Pakistan üzerinden Suudi Arabistan ile ilişki kurabiliyor ve moral destek alıyor. Kuzeyde Çin kültürü egemen. Burada gazeteler, Çince, Uygurca, Kazakca ve Moğolca yayımlanıyor.

Bölgede Politik Gelişmeler :

Azınlıkların kullanabildikleri haklar: Dini bayramlarda tatil yapabiliyorlar; politik düzeydeki İslami tutumdan, mahalli kültür ve kimlikten uzak olanlar, yüksek tahsile devam edebiliyor; hayvan yetiştiriciliği, küçük ziraat, demir işçiliği, ağaç oymacılığı ve küçük ticaret işlerini yapabiliyorlar. Türkler'in çoğunluğu devlete ait küçük işlerde çalışmaktadır.

Bölgede yaşayan Çinliler'in hastahaneleri, okulları, otelleri, ticaret yaptıkları yerler ayrılmış durumda. Çinliler, mobilyalı, modern beton binalarda yaşarken, diğerleri mahalli gelenekler içerisinde biriketten yapılmış, basit, düz ayak evlerde yaşıyorlar. Çinliler ve Türkler, farklı saat kullanıyorlar.

Müslüman Türkler'e karşı sert tutum tarih boyu uygulanan bir politika... 1873, 1933, 1945 ve 1962'de kırımlarla sonuçlanan büyük olaylar cereyan etmiştir.

"Sincan" Doğu Türkistan bölgesindeki bir tarih profesörü, İslam uygarlığı hakkında yayın yaptığı için ağır muameleye maruz kalmış, 1990'da Birleşmiş Milletler'e "insan haklarının ihlal edildiğini ve dış dünya ile bütün ilişkilerin kesildiğini" yazan bir okul müdürü tutuklanmıştır...

13 Aralık 1992'de Af Örgütü, 1989'dan bu yana iktidar tarafından sistemli olarak hapsedilmeler, öldürmeler şeklinde insan haklarının ciddi şekilde ihlal edildiğini bildirmiştir...

1984 yılında Müslüman Türkler iki defa, birisi "*Uzakta Beyaz Bir Ev Var*", diğeri "*Seks adet ve Gelenekleri*" isimli kitaplar aleyhine gösteri yaptılar.

Çinliler, SSCB'den ayrılan Türk Cumhuriyetleri'ni kısa süre sonra tanıyarak, kendileri ile bir dizi anlaşma imzaladılar. Urumçi (*Başkent*) bütün sektörlerde yabancı sermayeye açıldı ve havaalanı uluslararası düzeye çıkarıldı. Diğer bazı iller için de benzer tedbirler programlanıyor. Kazakistan ile kara, hava, demiryolu ve boru hattı ulaştırmasının geliştirilmesine çalışılıyor.

Doğu Türkistan'daki Türkler'in, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'ndeki gelişmelerle yakından ilgilendikleri anlaşılıyor. Bu bağlamda Türkiye, İran, Pakistan, Afganistan, Kazakistan, Tacikistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan arasında kurulan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı "ECO" ve kuruluşun ortak banka açma gibi faaliyetleri çok yakından ve ilgi ile izlenmektedir.

Bu durum ECO'nun, bir yazıda uun boylu vurguladığımız gibi, son yıllarda gerçekleştirilen, Karadeniz çevresinde KEİB, Kuzey Amerika'da NAFTA, Pasifik'te APEC gibi birliklerin hepsinden daha gerçekçi olduğunu, daha sağlam ortak noktalara dayandığını, ortak kültür ortamının birliğin oluşuna uygun bir durum yarattığını, geleceğinin güvenli olduğunu açık olarak göstermektedir.

ECO çok önemli ve gelecek vaadeden bir kuruluş. Bu kuruluşun başarılı olmasında, ABD, Rusya ve Çin ile olan esnek bağının iyi yönetilmesi gerekmektedir. Bu büyük ve zor politikalar, güçlü politikacı ve güçlü diplomatları gerektiriyor...

Ne yazık ki Doğu Türkistan'daki Müslüman Türkler'in etrafında toplandıkları bir lider veya düşüncelerini yansıtan, haklarını koruyan partileri ve hatta dernekleri dahi yok...

13 Aralık 1992'de Af Örgütü, 1989'dan bu yana iktidar tarafından sistemli olarak hapsedilmeler, öldürmeler şeklinde insan haklarının ciddi şekilde ihlal edildiğini bildirmiştir...

KAZAKİSTAN ÇAĞDAŞ UYGUR ŞİİRİ ÜZERİNE ŞÜKRÜ ELÇİN

Halk Edebiyatının konularında araştırmaları ile tanıdığımız İrfan Ünver Nasreddinoğlu aynı zamanda modern bir Evliya Çelebi'dir. Yazarlarımız arasında onun kadar dış ülkeleri dolaşmış ikinci bir şahıs gösterilemez.

İrfan Ünver Nasreddinoğlu, Balkanlar'a ve zaman zaman Orta Asya Türk alemine yaptığı seyahatler sonunda yazdığı makale ve kitaplarla bize soydaşlarımızdan haberler, bilgiler ve sesler getirmektedir.

Rusya'daki son siyasi değişmeden önce 1987 yılında Yazarlar Birliği'nin daveti üzerine Kazakistan'a gitmiş, yirmi günlük seyahati sırasında başta Alma ata olmak üzere Cambul, Çimkent ve Türkistan gibi bazı şehirleri görmüş, hususiyle Türk-Uygur Şairleri ile tanışmıştır.

Bilindiği üzere Mao ihtilali sırasında birçok Uygur gençleri Kazakistan'a sığınmış, orada yaşama, yetiştirme ve kabiliyetlerini gösterme imkanı bulmuşlardır. Uygurlar, Kazakistan'da okul açmışlar, gazete çıkarmışlar, tiyatro kurmuşlar ve Akademi'de ilmi faaliyet göstermişlerdir.

İrfan Nasreddinoğlu, sayıları üçyüzünü bulan Uygurlar arasındaki şairlerden 35'inin kısa biyografileri ile ikişer şiirlerini yine bir Uygur Türk'ü olan Kültür Bakanlığı'ndan emekli A. Şekür Turan'la Türkiye Türkçesine nakletmişlerdir.

Nasreddinoğlu, Antolojinin önsözünde şiir nakil veya tercümenin güçlüğü üzerinde durmuştur. Eser, 1989 yılında bastırılabilmiştir.

Bilindiği üzere Türkiye'de -bugüne kadar- bazı Türkologlar'la hevesli kişiler istisna edilirse pek çoğumuzun Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Edebiyat ve Sanat hareketlerinden haberdar olmadığı bir gerçektir.

Nasreddinoğlu'nun bir çerçevede tanıttığı şairler şunlardır:

Abdulhey Muhammedi (1901-1937),
Hezim İskenderov (1906-1969)
Ömer Muhammediev (1906-1931)
Turdi Hasanov (1909-1937)
Nur İsrailov (1910-1937)
Kadir Hasanov (1912)
Muhammet Azizov (1914),
İsmail Sattarov (1916-1943),
Tursun Vahiyi (1918)
Abdulhey Rozi (1923),
Nesimcan Zülfikarov (1925),
Rozi Kadisiy (1925),
Ziyayidin Kaharov (1925-1972),
Hezmet Abdullin (1925),
Batur Erşidinov (1926),
Helil Hemzayev (1928),
Hezim Behmiyazov (1929),
Heziz Hezimov (1929),
İlya Behtiya (1932),
Mahmud Abdurrahmanov (1934),
Abliz Hezimov (1929),
Rehimcan Bozciev (1937),
Cemalidin Kasimov (1937),
Abdulkerim Gemiev (1937),
Uçkun (1938),
Henipe Salihova (1939),
Savutcan Mehmetkulov (1940),
Abdurrahim Muttalip (1940),
Abdül gafur Kutluberiev (1941)
Mömincan Hemzaev (Memnun-1940),
Habibullah Gocamberdiev (1941),
İlahun Celilov (1941),
Abdülmecit Devletov (1949),
Hevullam Gayitov,
İlahun Hoşorov.

Yukarıda adlarını verdiğimiz bu şairler kabiliyetlerinin ve kültürlerinin müsaadesi nisbetinde her türlü konuları çeşitli vezinlerde dile getirmişlerdir. Antolojiye alınmış şiirlerin ehemmiyeti ferdi ve maşeri duyguları ana dillerinde büyük halk topluluklarına duyurmalarından gelmektedir.

Kazakistan Çağdaş Uygur Şiiri Antolojisi'nden seçtiğimiz bir kaç şiirin asılları ile Türkiye Türkçelerini okuyuculara sunarken faydalı hizmetlerinden ötürü İrfan Nasreddinoğlu ile A. Şekür Turan'ı kutlarım.

AK KEYİN

Uygur Türkçesiyle

Yollirimda katar turğan ak kayın,
Kimni küttin uzun jillar seğinip?..
Kimler edi keler dostluk jiraktin,
Şunçe turdin kar-boranda egilip?..

Yaki meni kütkenmedin yad etip,
Talay ketim bu yollardin "öteken" dep?
Kiru bağlap moylavlirin muz ketip,
Oylarmedin "şair kayan ketken" dep?..

Yenip keldim hayat boylap sayenge,
Dostlarımğa hemkar bolup ketilip,
Anisini seğinğan yaş balidek,
Kuçıñğa çüşfim yene etilip...

AK KAYIN

Türkiye Türkçesiyle

Yollarımda dizilip duran ak kayın,
Uzun yıllar özlediğin yari mi bekliyorsun?
Kimlerdi o gelecek olan uzaktan,
Karda fırtınada durup beklediğin?...

Acaba beni de hatırlayıp bekliyor musun?
Zaman zaman bu yollardan gelip geçti diye.
Kırağı düşen saçın sakalın buz tutup,
Düşündün mü "şair nereye gitti" diye?..

Dönüp geldim hayat arayıp gölgene,
Dostlarıma yardım amacıyla katılıp
Anasını özleyen küçük yavru gibi,
Kucağına atladım yine, fırlayıp...

1958 Hezim İSKENDEROV

RESİM

Çerçevelediğim resmin senin,
Masamın üstünde güler, durur.
Gözlerin yorulmadan gözlerime bakar,
Dudakların kımlıdar, konuşmak için...

Güneşte olgunlaşan nar, senin yüzün
Gözümün nurunu emer yılmadan.
Göğsülnün üstünde parlayan yıldız,
Güvence verir, gelecek için...

Ziyayiddin KAHAROV

ANA TILIM

Uygur Türkçesiyle

Yıllar, esirle ötidu nurğun
Ana kendini kötirip egiz.
Ezizdur mana ecdadim - Uygur,
Anamning tili bolğaçka aziz...

Anamning süti bilen billila
Kelbimge huş nep kuyulğan andin.
İntilip şu Ana tilimğa,
Geltekni tutup men manğan edim...

Cahanning bari, sehirlik sırlar
Ana tilimda eçilğan mana.
Behitlik künlər, şiddetlik yıllar
Ana til berdi behri bu canğa...

Dünyadiki barçe tillardin
Ana tilimni nurğun bilimen,
Şarikte meşhur ming-ming yillardin
Ana tilim bilen meğrurlinimen...

ANA DİLİM

Türkiye Türkçesiyle

Uzun yıllar, asırlar geçer
Anam boynunu yükseltip yüce
Azizdir bana ecdadım; Uygur
Anamın dili kadar aziz...

Anamın sütü ile birlikte,
Yüreğime coşkulu yararlar döküldü.
Tutulup şu ana dilime
Yürümeği öğreniyordum...

Cihanın varı, sihirli sırlar.
Ana dilimle açıldı bana
Şanslı günler, şiddetli yıllar,
Ana dilimle yarar, bu cana...

Hezmet ABDULLİN

BEKLERİM

"Yolumuz gözlemekten, gözümüz yoruldu
Söyle canım ne zaman geleceksin?..
Demişsin mektubunda tekrar tekrar
Neden böyle feryad ediyorsun?..

Senden fazla özledim, seni
Her nefeste bir hayal ederim.
Buluşma zamanı gelecek bir gün
Güç ve sabırla onu beklerim...

Ziyayiddin KAHAROV

TARANCI LAR**DERİ SANAYİ****İÇ TİCARET****TURİZM****İHRACAAT****DERİ MAKİNALARI****İTHALAT****ULUSLARARASI KURULUŞ****TÜRKİYE****KAZAKİSTAN****DOĞU TÜRKİSTAN****ÖZBEKİSTAN****ÇİN****KIRGIZİSTAN****DURSUN TARANCI VE KARDEŞLERİ****Nuri Paşa Mah. 15. Sokak No:64 Zeytinburnu - İSTANBUL****Tel: (0.212)510 24 65 - 510 24 66 - 582 96 41 Fax: 582 71 17****UYGUR
ESARP
TİCARET****YUSUF GULCA****Mahmudpaşa Cad. İrfaniye Çarşısı
No:53 Eminönü - İSTANBUL
Tel: 526 67 05
Fax: 513 31 94****Doğu Türkistan Vakfı
Yayın Organı****Doğu
Türkistan'ın
Sesi****Üç Aylık Dergi****Tel: (0.212) 534 80 67****ÜYE AİDATLARINIZI VE
BAĞIŞLARINIZI BEKLİYORUZ**

DOĞU TÜRKİSTAN TARİHİNDE KARANLIK BİR DEVRİN İÇYÜZÜ İSA ALPTEKİN'İN HAYATI

Bölüm:II

Aşağıdaki yazı Doğu Türkistan Tarihinde karanlık bir devrin içyüzünü ortaya çıkarabilecek nitelikte bir araştırmadır. Araştırma, çeşitli belgelere ve İsa Alptekin'in sözlerine dayanarak bir grup tarafından hazırlanmıştır.

OTAM
Orta Asya
Araştırma Merkezi

- 19 Mayıs 1933** : İsa Bey, yanında: **Can Cin** adlı bir Tuğgeneral, **Yan Bin Li** adında bir Kurmay Albay ve **Go Ço Cu** adında bir Bin başı olmak üzere üç Çinli subay ile beraber küçük bir Çin uçağı ile Doğu Türkistan'daki son durumu öğrenmek ve gelişmeler hakkında rapor hazırlamak için Nankin'den Kansu eyaletinin merkezi Lan Cu'ya hareket eder. (6)
- 1 Haziran 1933** : Bir müddet sonra Lancu'dan ayrılırlar. **Sucu**'ya gelirler. Aynı günde ise Doğu Türkistan'daki Çin askerlerinin Komutanı **Şin Şi Sey**, Guçing mintkasındaki General **Ma Cun Yin** ile **Hoca Niyaz Hacı**'nın birleşmiş kuvvetlerine yenilerek geri çekilmiştir.
- 4 Haziran 1933** : Şin Şi Sey, ayaklanmanın lideri Hoca Niyaz Hacı ile anlaşmak için bir arabulucu heyet gönderir.
- 9 Haziran 1933** : Marşal **Can Kay Şek**, Çinli Müslüman Ma Cun Yin'e bir telgraf çekerek, Çin'e geri dönmesini emreder. (7)
- 17 Haziran 1933** : İsa Alptekin'in de bulunduğu Çinli heyet, Sucu'dan Doğu Türkistan'ın Kumul vilayetine geçmek istemişlerdi. Ancak o sıralarda Kumul, Çinlilerin elinde değildi. Bu bölge, müslüman Çinli Ma Cun Yin'in kontrolü altındaydı. Uçak küçük olduğu için **Kumul**'a inerek benzin ikmali yapılması gerekiyordu. Ancak Ma Cun Yin'e yakalanmaktan korktukları için uzun bir süre **Sucu** şehrinde beklemek zorunda kalan İsa Bey ve Çinli subaylar deneme uçuşu maksadıyla **Lancu**'ya gelen Avrupa-Asya Havayolları adındaki bir Alman şirketinin uçağı ile Ürümçi'ye gelirler. Bu esnada, heyeti görevlendiren Genel Kurmay İkinci Başkan vekili ve beraberindekiler aynı uçak ile daha önce 10 haziran günü **Ürümçi**'ye ulaşmışlardı.

(6) İsa Alptekin. A.g.e. Sh:220-221

(7) Ma Cun Yin, Çinliler'e karşı "üstünlük kisvesi" altında Türkler ile birlikte sa vaştığı dönemde, aynı zamanda Çin Genel Kurmay'ına bir subay idi.

26 Haziran 1933 : İsa Alptekin'in de içinde bulunduğu Merkezi Çin heyeti, Şin Şi Sey'in Doğu Türkistan'a Genel Vali olmasını istemiyorlardı. Merkezi Çin Hükümeti'ne bağlı ve sabık bir (kukla) arayışı içinde idiler. Ancak İsa Alptekin'in de bulunduğu bu heyetin asıl gayesi, **Doğu Türkistan'da başlayan Müslüman Türk ayaklanmasını durdurmak idi.** İsa Alptekin'in bu heyete neden dahil olduğu veya hangi amaçlarla dahil edildiği açık şekilde anlaşılmaktadır. Ki, zaten İsa Alptekin, *sulh yoluyla Doğu Türkistan için Çinliler'den hak-hukuk alma düşüncesindeydi.* Halbuki sulh yoluyla alınan bağımsızlık "bağımlılık" demektir. Ve Çinliler'den sulh yoluyla Doğu Türkistan'ın hak ve hukukunu talep etmenin mümkün olmadığı bir hakikattir. Nitekim İsa Bey *"Çok uğraştığı halde Çin'in Doğu Türkistan'a hak-hukuk tanımaya yanaşmadığını,"* kendi hatıratında ifade etmiştir. (8)

Ancak dikkat buyurunuz; burada İsa Bey'in bahsettiği "hak-hukuk", maalesef asla "tam bağımsızlığı", "özgürlüğü" hiç bir zaman ifade etmemektedir. İsa Bey, "hak-hukuk" terimiyle istiklalden başka bir şeyi kastetmektedir. Bu konuda İsa Bey şunları söylüyor:

"Şu ayaklanmalar (Çin'e karşı istiklal için ayaklanan Türklerin ayaklanmasını kastediyor), istiklalden başka ne istiyorlarsa Hükümet (Çin Hükümeti) ona versin. Şimdilik halkım ne istiyecek, onu bilmiyorum. İstiklal demeye cesaret edemiyoruz. Desem bile Çin Hükümeti vermez. Biz Çin'den ayrılırsak, Rus gelecek, onu durduramayacağız. Rüzgardan kaçıp fırtınaya tutulmuş gibi olacağız. Eğer de istiklale yakın bir hak verilirse, bu şekilde çözümlenirse, Çin Hükümeti kar etmiş olacak..." (9) Halbuki Doğu Türkistan halkı, hak-hukuk değil, özgürlük istiyordu. İstiklal istiyordu. Özgürlük ise kalemle değil başla değil, ancak kan ile alınabilirdi. D. Türkistan halkının silahlı mücadelesi devam ederken İsa Bey'in karşı saflarda Çin Hükümeti'nde göreve devam etmesi belki hayatının en büyük hatası idi. Bilhassa Alptekin, Doğu Türkistan'da gelecek bir Rus tehlikesinden bahsederek Çin Hükümetini yönlendirmiş, D. Türkistan'a daha yoğun baskıda bulunmasına vesile olmuştur...Gerçekten Rus tehlikesi söz konusu idi. Ancak İsa Bey, sanırım bunun ardından gelecek bir Çin tehlikesinin farkında değildi. Rus tehlikesinden korkan bir insanın Çin tehlikesinden de korkması ve milli saflara mücahid olarak katılması gerekirdi. Çünkü Ruslar'dan yardım almış olsa bile Mücahidler, Çinli Müslüman Ma'nin ihanetine rağmen güçlenmiş ve özgürlüğe doğru yaklaşmışlardı. Önemli olan istiklal için mücadelelenin verilmesiydi. **Keşke İsa Bey'in korktuğu Ruslar'ın işgali altında olsaydık, bugün özgür olmuştuk**

(8) İsa Alptekin, A.g.e. Sh:235

(9) İsa Alptekin, A.g.e. Sh:217

GECE YARISI NOTLARI

Tehlikeli Gölgeleeri Hissedebiliyorum

IV

Bugün yine zorlu bir gün içindeyim. Yine karanlık bulutlar, yine karanlık gölgeler etrafımı sardı. Ya da belki ben öyle hissediyorum. Hissetmek istemediğim için... Kimbilir belki de üç yıldır karanlığa ve gölgelere iyice alıştığım içindir ki, artık ne zaman gölgeler etrafımı sarsa hemen anlayabiliyorum... hangisinin tehlikeli olduğunu ayırdedebiliyorum... **"Karanlık"** ne zaman benim için tehlikeli olur hissedebiliyorum...

Yalnız "Bağımsızlık" Yetmezmiş...

V

Yazık, ne kadar yazık!.. Halbuki ne ümitlerle gelmiştik bu topraklara. **"Vatan"** dediğimiz, **"candan aziz"** bildiğimiz bu topraklar bizim aydınlığımız, bizim geleceğimiz olur diye düşünmüştüm:

"-Rejimler önemli değil..."

"-Yönetimlerin bizim için değeri yok..."

"-Yeter ki zincirler kırılsın, yeter ki güneş doğsun, yeter ki özgürlük olsun..."

diye düşünmüştüm. Sadece "bağımsızlığın" yeterli olabileceğini düşünmüştük, düşünmüştüm.

Heyhat!.. Yanılmışız... Yanılmışım... Yalnız düşünmüşüz...

Öylesine duygu bataklığına batmışız ki, gözlerimiz gerçekleri görmemiş. Kimbilir belki de biz gerçeklerden kaçmıştık o dönemlerde?..

Özgürlük, Bayrak, Bağımsızlık bize yetmezmiş meğer...

Kafalar değişmedikçe, gönüller paklanmadıkça bağımsızlığın bir değeri olmazmış...

Bayrağın bir bez parçası olarak görülmesi gibi...

Keşke İp Atlasaydım...

VI

"Yazık... Çocukluğuma yazık. Keşke;

Güzel Türkistan senge ne boldi

Sebep vakitsiz güllerin soldi

Çemenler berbat, kuşlar hem feryat

Bolmaz mı dilşat Güzel Türkistan..."

şarkısını söyleyerek vakit geçireceğime, salıncaklarda sallanıp ip atlasaydım... Hiç olmazsa çocukluğumu yaşardım.

Hiç olmazsa Kerimov gibi diktatörleri görmezdim...

İsmail CENGİZ

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER DERNEĞİ 1992 - 1993 YILI FAALİYET RAPORU

Derneğimizin muhterem üyeleri,
Saygıdeğer misafirlerimiz.

İki sene önce bizlere teslim ettiğiniz büyük sorumluluk gerektiren görevi ve emaneti huzur içinde ve vazifelerini yapmaya gayret etmiş kimseler olarak tekrar sizlere tevdi etme gururu içindeyiz.

Derneğimiz, 34. çalışma yılını idrak etmiş bulunmaktadır. Derneğimiz kuruluş tarihi olan 1960 yılından bu yana, aziz yurdumuz, anavatanımız Doğu Türkistan'ın geçirmekte olduğu ağır esaret hayatında çeşitli faaliyetleriyle gücünü hissettiren, sesini duyuran, yılmadan fakat temkinli faaliyetleri ile Doğu Türkistan mücadelesinde layık olduğu yeri alan bir kuruluş olmuştur. Çünkü Doğu Türkistan Göçmenler Derneği, işgal altındaki aziz vatanımızın hür dünyadaki tek ümit bağladığı siyasi kuruluş ve temsilcisidir. Derneğimiz, çalışmalarında, Doğu Türkistanlılar'ı milli ve manevi değerlerinden yana, milli varlığımız ve bütünlüğümüz üzerinde son derece hassas, hemşerilerimiz arasındaki Doğu Türkistanlıları "Doğu Türkistanlı" yapan değerlere bağlı bir çizgi izlemiştir.

Dünyada mevcut siyasi dengelerin bozulduğu, ikili bloklaşmanın bir kanadının resmen çöktüğü, İkinci Dünya Harbinden sonra uzun yıllar devam eden soğuk harp ve siyasi istikrarsızlıklar dönemine girmiş bulunuyoruz. Milliyetçilik ve din müessesesi karşısında çöken komünizmin önce devrimci merkez Sovyetlerde ortaya çıkardığı yeni yapılaşma ve sınırlar, Balkanlar'a - Makedonya'ya sarkmıştır. Rejim değişiklikleri ile demokrasiye, insan haklarına ve milli bağımsızlığa kavuşan ve kavuşma mücadelesini veren ülkeler; komünist sistemin hantal, dışa kapalı, verimsiz ve ideolojik şartlandırmaya dayanan tortulardan kurtulmaya çalışmaktadır. Bazı iç yapı tikanıklıklarına rağmen, bağımsızlıklarını ilan eden beş Türk Cumhuriyeti ile Türk Dünyası yeniden doğuşunu, dirilişini yaşayarak İslam Alemi'ne yeni bir dinamizm getirecektir. Türk Dünyası ve İslam Alemi'nin Doğu Türkistan'a takınacağı tarihi ve anlamlı rolün çeşitli şekillerde engellenmeye ve yozlaştırılmaya çalışıldığı bir ortamda Doğu Türkistan Göçmenler Derneği gibi, milli davasına sahip bir kuruluşun var olmasına ve faaliyet göstermesine şiddetle ihtiyaç vardır.

Diğer, Doğu Türkistan konusunda faaliyet gösteren veya göstermeye çalışan kuruluş ve kurumlar, maalesef hemşerilerimiz arasında tesanüdü bozucu, kabile, bölge ve hatta şahıslara münhasır çalışma içerisinde oldukları, hemşerilerimizin gözünden kaçmayan hususlardır.

Derneğimiz 1992-1993 döneminde aşağıda huzurunuzda sunulan icraatı gerçekleştirmiştir:

1-KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEK STATÜSÜ

Derneğimiz Kamu yararına çalışan dernekler statüsüne girmek için son 10 yıl içinde görev alan bütün Yönetim Kurulları'nca en başta durdukları bir olaydı. Zira, kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için devletin istediği niteliklerin derneğimiz bünyesinde olması şartı vardı. Bu şartları da Maliye, Dış İşleri, Milli Savunma Bakanlıkları ile Danıştay belirliyordu. Bütün bu kademelerin denetim ve görüşünden geçen Derneğimiz T.C. Bakanlar Kurulu'nun 12/4/1993 tarih ve 4322 sayılı kararı ile kamu yararına çalışan dernekler statüsüne kavuşması bizim yönetim kuruluna nasip olması bir kıvanç vesilesidir... Derneğimizin bundan böyle, büyük Türk Devletinin bahşettiği bu imkanı yerinde ve çok iyi kullanması lazımdır.

2-DOĞU TÜRKİSTAN GAZETESİ

Bildiğiniz gibi Derneğimizin "*Doğu Türkistan*" adlı bir yayın organı vardır. Bundan 15 yıl evvel hemşerimiz, gazeteci-yazar Sayın *İsmail Cengiz'in* mülkiyetinde olan bu Gazete/Dergi, "*Kuruculuğu*" baki kalmak kaydı şartıyla derneğimize imtiyaz hakkı devir edilmiştir. Göreve geldiğimiz bu iki yıllık dönemde ancak 4 sayı çıkarabildik. Bu gazetenin düzenli olarak çıkmayışının birçok sebepleri var. Bunların başında gazeteciliğin tekniğini iyi bilmeyişimiz, yazı yazan kimselerin kıt olması, yazı yazmaya zaman ayıramamaları gazete yayını etkilemektedir. Bütün bu olumsuzluklara rağmen Gazetemiz, Doğu Türkistan'ın ve yeniden istiklallerine kavuşan kardeş Orta Asya-Türkistan Cumhuriyetlerinin tarihi, coğrafi, iktisadi ve kültürel hayatlarını dile getiren yazılara, haberlere yer vermiştir.

Temennimiz; bundan sonra yönetime gelecek arkadaşların bu yayının organımızı daha etkili bir şekilde yayın hayatını devam ettirmeleridir...

3-SOSYAL FAALİYETLER

Türkistan Cumhuriyetleri'nden kardeş Kazakistan'ın istiklaline kavuşmasından sonra, bu ülkenin Türk ve İslam Alemi ile yakından ilgilenmesine ve Türk ve İslam Dünyası'na tanıtılması konusunda dernek olarak, konu üzerinde durulmuştur. Çünkü, Çin esaretindeki Doğu Türkistan meselesi, onun en yakın komşularını ilgilendirmektedir. Doğu Türkistan'da yaşayan Türk insanları, bu ülke ile kan, din kardeşleri olduğu gibi, Türk'ün ebedi anayurdu'nda ortak yaşayan toplumlardır... Bu bakımdan Doğu Türkistan'ın komşu-kardeş ülkelerle gündemlik olma özelliği vardır. Diğer taraftan da; Kazakistan'da, Çin mezaliminden kaçan ve orada yaşayan bir milyon insanımız bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, Kazakistan'ın bilhassa Türkiye Türk'ü ile olan münasebetlerinde, bizlerin öncü olmamız tabii ve zaruri bir olaydır...

Kazakistan Yazarlar Birliği Başkanı'nın**Türkiye'ye Davet Edilmesi :**

Bundan dolaydır ki, Derneğimiz yönetim kurulundan, arkadaşımız *Hızırbek Gayretullah*, Türkiye'deki birçok milli ve manevi değerlere yön veren kuruluşların üyeleri arasındadır. Bu cümleden olarak Türkiye Aydınlar Ocağı, Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir. İşte, derneğimiz, sayın *Hızırbek Gayretullah*'ın bu imkanlarından yararlanarak *Kazakistan Yazarlar Birliği Başkanı, Kazak devlet adamı sayın Kaldarbek Naymanbayev* 1992 Nisan ayında Türkiye'ye davet etmiştir.

OTİM'de Bir Yemek ve**Aydınlar Ocağı'nda Sohbet Toplantısı :**

Sayın Kaldarbek Naymanbayev önce *Türkiye Aydınlar Ocağı*'na takdim edilmiş, şerefine OTİM'de (Orta Doğu İhracaat Merkezi) bir yemek verilmiş, yemekten sonra da "*Kazakistan'ın Son Durumu*" konulu bir sohbet toplantısı yapılmıştır. Toplantı da Derneğimizi temsilen Hızırbek Gayretullah konuşmuştur. Dernek olarak, Aydınlar Ocağı Genel Başkanı Sayın *Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş*'a ve Aydınlar Ocağı Yönetimi'ne huzurunuzda teşekkür ederiz.

Yazarlar Birliği'nde Sohbet Toplantısı :

Bu toplantıdan sonra, Kazak Devlet adamı Naymanbayev, derneğimiz adına Hızırbek Gayretullah'ın refakatinde Ankara'ya götürülmüş, *Türkiye Yazarlar Birliği Genel Merkez*'inde çok iyi hüsünü kabul gören Naymanbay, Kazakistan ile Türkiye arasında yapılabilecek kültürel konularda anlaşmalar imza etmiştir. Bu anlaşmalar sonucu 1993 yılı, Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Türkiye'de *1. Türk Dünyası Şiir Şöleni* tertip edilmiştir. Bundan başka adı geçen Kazak Devlet adamı, Türkiye'de bulunduğu sürece Türk devlet adamlarıyla, basın-yayın kuruluşlarıyla tanıştırılmıştır...

Flash TV'de Bir Konuşma :

02/12/1993 günü saat 19.15 ile 19.30'da *Flash TV* idaresi Doğu Türkistan konusunda, Türk ve Dünya kamuoyu'na hitaben yapılacak bir konuşma için derneğimize başvurmuştur... Adı geçen saatte derneğimizi temsilen konuşma yapmak üzere dernek yöneticileri Hızırbek Gayretullah'ı görevlendirmişlerdir. Arkadaşımız Gayretullah, milli giyim içerisinde, Gökbayrağımızın altında, dünya kamuoyuna 15 dakikalık çok anlamlı bir konuşma yapmıştır. Özetle, konuşma üç bölümde gerçekleşmiştir:

- 1- *Doğu Türkistan'ı Tanıtma ve Çin İşgali*
- 2- *Doğu Türkistan'dan Hür Dünyaya Olan Göçler*
- 3- *Türkiye'deki Doğu Türkistanlılar'ın sosyal etkinlikleri.*

Bize böyle bir fırsat veren **FLASH TV** yönetimine ve değerli raporör Sayın *Kabire Baysal*'a dernek olarak teşekkür ve şükranlarımızı huzurlarınızda sunuyoruz...

Derneğimizin Genel Kurul Toplantısından bir görüntü

Doğu Türkistan Derneği'nce düzenlenen "Kır Gezisi"ne katılan üyelerimizden bir grup.

DOĞU TÜRKİSTAN İÇİN BİRLİKTE ÇALIŞMA

Doğu Türkistan Milli Kurultayı

Derneğimiz, Doğu Türkistan için olan bütün aktif çalışmalarda diğer kardeş kuruluşlarca tertiplenen organizasyonların içinde olmuş, birlikte ve beraberce hareket etmiştir. Bu cümleden olarak Doğu Türkistan Vakfı'nca düzenlenen 12.12.1992 tarihinde İstanbul'da yapılan "**Doğu Türkistan Milli Kurultayı**"na, dernek bütün gücü ile katılmış, dernek başkanımız Sayın *Abdülveli Can Bey*, bu toplantıda derneğimiz adına bir konuşma yapmıştır.

Doğu Türkistan Cumhuriyeti'nin 60. Yılı

Gene Derneğimizin resmi organizesinde "**Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti'nin 60. Yılı**" 13.11.1993 tarihinde İstanbul'da kutlanmıştır. Bu kutlama gününde, derneğimiz adına arkadaşımız Hızırбек Gayretullah çok manalı bir konuşma yapmıştır.

Ankara Temasları

Doğu Türkistan Davası'nın yılmaz mücahidi Sayın *İsa Yusuf Alptekin Bey*'in 25.09.1993 tarihinde Doğu Türkistan konusunu gündemde tutmak gayesiyle İstanbul'da tertip ettiği yemeğe Dernek olarak iştirak edilmiştir. Bu yemeğe Doğu Türkistan'ın komşu devletlerinin Türkiye'deki misyonlarının iştiraki temin için, derneğimiz başkan yardımcılardan *Av. Abdulhamit Erbaş ve Doç. Dr. Sultan Mahmud Kaşgarlı*'dan oluşan bir heyet Ankara'ya giderek çeşitli temaslarda bulunmuşlardır.

"Dr. Baymirza Hayit Şükran Günü"

28.11.1993 tarihinde, *Türkistan Araştırmalar Vakfı* ile *Türkistanlılar Sosyal Kültür ve Yardım Derneği*'nin tertiplemiş olduğu, Türkistan ve Türklük mücahidi Sayın "**Dr. Baymirza Hayit Şükran Günü**"ne derneğimizi temsilen *Av. Abulhamit Erbaş, Hızırбек Gayretullah ve Dr. Reşide Gencer* katılmışlardır.

Türkiyemizin seçkin aydınlarıyla, kuruluşlarının katıldığı bu toplantıda da Hızırбек Gayretullah derneğimiz adına veciz bir konuşma yapmış, ayrıca **Derneğimiz adına Dr. Hayit'a milli motiflerle işlemeli bir kaftan, takke ve kemer hediye edilerek**, Ulu Türkistan'a yapmış olduğu hizmetlerine şükran duygularımız ifade edilmiştir.

O günkü basına da yansıyan bu olay, derneğimizin tanıtılması yönünde dikkate değer olmuştur.

Vakıf Binasının açılışı

Ayrıca Derneğimiz *Doğu Türkistan Vakfı*'nın 16.07.1993 günü yeni hizmete açılan binanın mirasimine dernekçe iştirak edilmiştir.

Doğu Türkistan Şehidleri ve Osman Batur'u Anma Toplantısı'ndan bir görünüm

Alt resimde toplantıya konuşmacı olarak katılan Türk 2000 Vakfı Başkanı Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan görülüyor.

Çin'deki Tutuklamaları Protesto ve Sayın Tansu Çiller'e Mektup

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği, Başbakan Tansu Çiller'e bir mektup göndererek 1990 Mayıs ayında dini okullarda okumaktan ve Çin Hükümeti'ne inanç özgürlüğü için dilekçe yazarak dertlerini anlatan Hoten şehri Karakaş nahiyesinden 4 kişi, Guma nahiyesinden 2 kişi, Kaşgar şehri Kargılık ilçesinden 3 kişi, Aksu Kuçar şehrinde 9 kişi, Korla'dan 4 kişi, toplam 123 gencin 3 yıldan 11 yıla kadar hapis cezasına çarptırıldıkları bildirilerek konu Hükümetimizin bilgisine sunulmuş ve Çin Hükümeti uluslararası kuruluşlar nezdinde basın ve mektup yoluyla protesto edilmiştir...

ANMA TOPLANTILARI

Doğu Türkistan Şehitleri ve Osman Batur'u Anma Toplantısı

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği, büyük mücahid Osman Batur'un şehadetinin 42. yıldönümü münasebetiyle 15,05,1993 günü saat 14.00'de Zeytinburnu'ndaki Emine İnanç Vakfı Konferans Salonu'nda "*Doğu Türkistan Şehitleri ve Osman Batur'u Anma Toplantısı*" tertip etti.

Kur'anı Kerim okunması ile başlayan toplantı da şehitler için dua ve saygı duruşunda bulunuldu.

Başkan yardımcımız **Av. Abdulhamit Erbaş**'ın açılış konuşmasının ardından Doğu Türkistan Hükümeti sabık Genel Sekreteri **İsa Yusuf Alptekin**, Türk 2000'e Doğru Vakfı Başkanı Türkolog, **Ord. Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan**, Türkiye Gazetesi yazarı **Mustafa Necati Özfatura**, yönetim kurulu üyemiz **Hızırbek Gayretullah**, Doğu Türkistan Vakfı Müdürü **Hamit Göktürk**, Kazak Türkleri Vakfı Başkanı **Toktabay Toplu** ve yönetim kurulu üyemiz **Abdulaziz Erenler** birer konuşma yaptılar.

Kalabalık bir dinleyicinin bulunduğu toplantı da konuşmacılar Osman Batur ve Doğu Türkistan şehitlerinin vatan, millet, bağımsızlık ve özgürlük yolunda verdikleri mücadeleleri anlatarak Doğu Türkistan'ın son durumu hakkında görüşlerini sundular.

Çok sayıda Basın mensubu ve Siyasi Partilerin İlçe temsilcilerinin izlediği Anma Toplantısı, Dernek Genel Sekreter Yardımcısı **Dr. Erpolat Dönmez**'in başarılı takdimciliği ve Kur'an-ı Kerim hatmi ile sona erdi.

Mağcan Cumabay'ı Anma Toplantısı

Kazakistan Yazıcılar Odağı ile Türkiye Yazarlar Birliği arasında yapılan anlaşma gereğince, büyük Kazak-Türk şairi **Mağcan Cumabay**, 100. doğum yılı dolayısıyla İstanbul, Bursa ve Balıkesir'de yapılan toplantılara anıldı.

Kalabalık dinleyici topluluklarının takip ettiği anma toplantılarına Kazakistan'dan 14 kişilik heyet geldi.

Stalin döneminde öldürülen şairin İstanbul'da yapılan anma toplantısında, Türkiye Yazarlar Birliği ve Doğu Türkistan Göçmenler Derneği üyesi Gayretullah da bir konuşma yaptı. *Gayretullah* konuşmasında; "*Mağcan'ın milletine, halkına büyük hizmetleri dokunduğunu ve Kazaklar'ın en önemli lirik şairi olduğunu*" ifade etti.

Bilindiği gibi **Mağcan Cumabay**, komünistler tarafından milliyetçi, pan-Türkist, pan-islamist ve Kapitalist suçlarıyla tutuklanmış ve 1937 yılında Ruslar tarafından öldürülmüştür.

İÇ VE DIŞ GEZİLER

Almanya'da "Tibet-İç Moğolistan ve Doğu Türkistan" Konulu Toplantı

19-20 Kasım 1993 tarihlerinde, Avrupa Doğu Türkistan Göçmenler Derneği tarafından, "*Tibet-İç Moğolistan ve Doğu Türkistan*" konulu bir toplantı Almanya'nın Münih şehrinde tertip edilmiştir. Bu milletlerarası bir toplantı idi. Doğu Türkistan'ın İstiklal meselesi, Tibet ve İç Moğolistan'la da aynı kaderi paylaşıyor. Bu bakımdan adı geçen dernek tarafından toplantıya dernek olarak davet edildik. Toplantıya derneğimizi temsilen Dernek ikinci başkanı *Dr. Nurmuhammed Uyguroğlu* katılmıştır. İki gün süren toplantı da dernek temsilcimiz Uyguroğlu, Doğu Türkistan konusunda bir konuşma yapmış ve ayrıca çeşitli faydalı temaslarda bulunmuştur.

Kazakistan Bağımsızlık Günü

16.12.1993 tarihine, bir milyona yakın Doğu Türkistanlı kardeşlerimizin yaşadığı Kazakistan Cumhuriyeti'nin "Bağımsızlık Günü" olması dolayısıyla, derneğimiz davete icabet ederek, başkanımız Abdülveli Can ile Hızırбек Gayretullah, derneğimizi bu toplantı da temsil etmişlerdir.

Yukarıda da değindiğimiz gibi Kazakistan-Doğu Türkistan ilişkisi devamlı gündemde olacak bir konudur. Bu itibarla Derneğimiz kardeş Kazakistan ile olan ilişkilere önem vermektedir. Bundan dolayıdır ki,

Kazakistan'daki yetkililer, Doğu Türkistan konusunda bundan böyle muhatap olarak Derneğimizi kabul edeceklerini beyan etmişlerdir,

Ankara'da Cumhuriyet Bayramı Törenleri

28.10.1992 tarihinde yeni istiklallerine kavuşan Türk Cumhuriyetleri'nin Cumhurbaşkanlarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin 70. yıldönümü kutlamalarına katılmaları dolayısıyla gelen Cumhurbaşkanlarını Ankara Esenboğa Havaalanı'nda karşılama törenlerine Dernek olarak iştirak edilmiştir. Dernek başkanımız **Abdülveli Can Bey**'in başkanlığında merhum *Hacı Kahraman Çakmak, Eyimhan Satıcı, Kutlubay Sevinç, Abdulmansur Akyol* ve *Bağdat Engin*'den müteşekkil ve diğer derneğimiz üyelerinden toplam 20 kişilik bir toplulukla iştirak edilmiş, gelen Cumhurbaşkanlarına Doğu Türkistan Göçmenler Derneği adına "hoşgeldiniz" denilmiş ve Doğu Türkistanlılar'ın saygıları sunulmuştur.

Türk Cumhuriyetleri Elçilikleri'nin

Bayrak Asma Törenleri

Ertesi günü Ankara'da kardeş Türk Cumhuriyetleri'nin açılan Büyükelçiliklerini merasimlerine sırasıyla; Kazakistan Büyükelçiliği'nin, Kırgızistan Büyükelçiliği'nin, Özbekistan Büyükelçiliği'nin ve Türkmenistan Büyükelçiliği'nin açılışına katılmış, derneğimiz tarafından kurban kesilerek kardeş Cumhuriyetler'in milli bayraklarının Ankara semalarına çekilmesine iştirak edilmiştir.

Derneğimiz tarafından, Doğu Türkistanlılar arasındaki birlik ve beraberliği pekiştirmek, hemşeriler arasında tesanüdü güçlendirmek, tanışıp kaynaşmak amacıyla 12.7.1992 tarihinde Terkos Gölü civarında bir kır gezintisi tertip edilmiştir.

Oldukca kalabalık bir hemşeri topluluğunun bir araya geldiği bu gezinti, "milli folklor gösterileriyle" süslenmiştir. Türkistan plavı, Türkistan usulü etli yemek yenilmiş ve TUMATA grubu tarafından da bir folklor gösteri şöleni verilmiştir.

Derneğimizin bilançosu 03.04.1992 ila 03.04.1993 yılı gelir ve giderleri mali raporlarda görüldüğü gibidir.

Sayın Genel Kurul'a başarı dileklerimizle, durumu saygı ile arz ederiz.

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER DERNEĞİ

YÖNETİM KURULU ADINA GENEL BAŞKAN

ABDÜLVELİ CAN

Abdulhamit Erbaş, Nurmuhammed Uyguroğlu, Kadir Ahan, Erpolat Dönmez, Nurettin Tokay, İsmail Cengiz, Dursunbay Kubilay, Niyazi Turfan, Hızırбек Gayretullah, Abdulaziz Erenler, Abdulmansur Akyol ve Dursun Tarancı

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER DERNEĞİ
19. DÖNEM OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI
GENEL KURUL TUTANAĞI

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği 19. dönem Genel Kurul Toplantısı 03.04.1994 günü saat 15.00'de Hükümet Komseri gelmeksizin, hazurun cetvelinde çoğunluğun temin edilmesiyle toplantı açıldı.

Gündem gereği gündemin 1. maddesi olan açılış ve Saygı Duruşu, dernek Genel Başkanı Abdülveli Can tarafından yapıldı.

Gündemin birinci maddesindeki "Divan Kongre Başkanı" seçimine geçildi. Oy birliği ile divan başkanı Mehmet Dönmez, Başkan yardımcısı Nasibullah Türkel, Başkan Yardımcısı Mehmet Makin, katipliklere Taşpolat Bıçakçı ve Samed Güder seçildiler.

Divan yerini aldı. Olağan 19. Genel Kongre'nin Zeytinburnu mahallinde münteşir 12.03.1994 tarih ve 78 sayılı Haklı Görüş Gazetesi'nin 4. sayfasından usulüne uygun ilan edildiği görüldü. Gündemde ibra maddesi sehven unutulduğundan Divan Başkanlığınca bu maddenin gündeme alınması oya sunuldu. Olağan Genel Kurulca madde oy birliği ile kabul edildi.

Daha sonra divanca eski yönetim kurulunun ibrası oya sunuldu. Oy birliği ile ibra edildiler.

Divan Başkanı, gündemin ikinci maddesine geçti. Dernek yönetiminden, yönetim ve denetim kurulları'nın faaliyet raporlarının okunmasını istedi. Dernek adına raporlar dernek üyesi Hızırbek Gayretullah tarafından okundu. 3. maddeye göre raporlar müzakereye sunuldu.

Lehte veya aleyhte söz alıp almayacaklar soruldu. Dernek üyelerinden Sultan Mahmud Kaşgarlı söz aldı. Raporların müsbet olduğunu ancak yeterli olmadığını dile getirdi. Daha sonra Taşpolat Bıçakçı söz aldı. Sultan Mahmud'un görüşlerine katılarak daha aktif çalışmalar olmasını istedi. Başka söz alan olmadı.

Gündemin 4. maddesine geçildi. Genel Kurul'a katılan üyeler tarafından 2 liste gizli oya sunuldu. Yapılan gizli oy ve açık tasnifte "Doğu Türkistan Birliği İçin" adlı liste 40 oy, diğer Erpolat Dönmez başkanlığındaki liste 26 oy, 1 oy geçersiz, 26 oy da boş çıktı. Seçim sonuçları Divan Başkanlığı'nca Genel Kurul'a arz edildi.

Demokratik usullerle, sevgi ve saygı kuralları içerisinde yapılan seçimler sonucunda "Doğu Türkistan Birliği İçin" adlı listede yer alanlar Derneğimizin yeni yönetim kurulunu oluşturmuş oldu:

Yönetim Kurulu Asil Üyeliklerine:

Abdülveli CAN
Abdulaziz ERENLER
Ferhat Kurban TANRIDAĞLI
Hızırbek GAYRETULLAH
İsmail CENGİZ
Kemal BATAY
Mehmet Ali ENGİN
Mehmet KAŞGARLI
Nurmuhammed UYGUROĞLU
Reşide GENCER
Samed GÜDER
Sevinç AKYOL
Sultan Mahmud KAŞGARLI

Yönetim Kurulu Yedek Üyeliklerine:

Gulamahmet MAKİN
İsmail HÜDAVERDİ
Zafer Ali KIZILAY
Seyfullah PAMİR
Kutlubay SEVİNÇ
İbrahim ÇAKMAK
Tebizhan SELVİ
Muttalip OĞUZTÜRK
Celil TAŞCI
İshak GÖCA
Yusuf GÜRGEN
Salih ARTUŞ
Yusuf TAŞTAN

Denetleme Kurulu Asil Üyeliklerine:

A.Selam AYKANAT
Köken CEVHER
Faruk DÖNMEZ

Denetleme Kurulu Yedek Üyeliklerine:

Mingat AKSEL
Eyimhan SATICI
Vahit KAHRAMAN

Haysiyet Divanı Asil Üyeliklerine:

Enver KOÇYİĞİT
Niyazi TURFAN
Tursunbay KUBİLAY

Haysiyet Divanı Yedek Üyeliklerine:

Osman CAN
İskender GÖKAY
Erpolat DÖNMEZ
Abdullah ÖZTÜRK

Gündemin 6. maddesine geçildi. Tahmini bütçe yönetim kurulunca okundu. Divan başkanı tarafından oya sunuldu. Oy birliği ile kabul edildi.

Gündemin 7. maddesi dilek ve temennilerde, Sayın İsa Yusuf Alptekin söz aldı. Doğu Türkistanlılar'ı birlik ve beraberliğe çağırdı. Milli teşanüt içerisinde Doğu Türkistanlılar'ın çalışmasını tavsiye etti.

Av. Abdulhamit Erbaş söz aldı. Gençlerden daha aktif olarak yararlanılmasını istedi.

Dr. Erpolat Dönmez de aynı görüşleri paylaşarak Yönetim'e daha fazla gençlerin gelmesini, daha çok konferans ve seminerler tertip edilmesini istedi.

Başka söz alan olmadı. Divan Başkanlığınca yeni yönetime gelen Abdülveli Can'a söz verildi. Abdülveli Can, Genel Kurul'a teşekkür etti. Derneğin başarılı çalışmalar göstereceğini söyledi.

Gündemin 8. maddesi gereğince Kongre saat 17,30'da Divan Başkanlığınca kapandı

Divan Başkanı
Av. Mehmet Dönmez

Divan Başkan Yrd.
Gulammehmet MAKİN

Divan Başkan Yrd.
Nasibullah TÜRKEL

Birinci Katip
Taşpolat BIÇAKCI

İkinci Katip
Samed GÜDER

Kazakistan Cumhuriyeti Büyükelçiliğinin açılış Merasimi

Taksim'de yapılan Bosna-Hersek Mitingine katılan Doğu Türkistan Derneği üyeleri görülüyor.

Alt resimde Doğu Türkistan Vakfı'na bağlı "Doğu Türkistan Araştırma Merkezi Binasının Açılış Merasimine katılan misafirlere bir görüntü

TUTSAK DOĞU TÜRKİSTAN'A

Seni ansam gözlerimden yaş gelir
Bahar olsa şu gönlüme kış gelir
Derdin derdim bu ellere boş gelir.

Türklük için feda olsun bu canım
Birgün kurtulursun D. Türkistanım

Soyun Türktür, Türk oğlunun aslıdır
Bayraklarım göklerimde yaslıdır
Pusatlarım kınlarında paslıdır

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Hatunlarım kara giymiş aşına
Türk yanmaz mı balam hiç kandaşına
Yüzüm sürem toprağına taşına

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Yeter artık ağıdı kes gönlüm hey
Nasıl kesem o bendeki dertli ney
Bu dertlerin en büyüğü kardeş oy

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Türk olan Türk kardeşine yanmaz mı
İrkdaş - kardeş birbirini anlamaz mı
N'ola balam gözyaşlarım dinmez mi

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Tanrım bana kanat verse uçsam da
Pusatlanıp kımız'ımdan içsem de
Sonra ölsem hür bayrağı aşsam da

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Yeter artık gözyaşlarım dinsin ah
Sonu gelsin derdin ey yüce Allah
Boğsun karanlığı bir pembe sabah

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Gene Bozkurt kükreycək gün yakın
Başlayacak elbet Asya'da akın
Sabret yiğit dar gelecek pusatlara kin

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Dalga dalga dalgalansa bayraklar
Al-al, al kanlara kansa bayraklar
Zaferlerin burçlarına kansa bayraklar

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Bende gidem bana atımı verin
Ey Hanlar, ey Erler düşmanı sarın
Onlar acımadı sizler de vurun

Türklük için feda olsun bu canım
Bir gün kurtulursun D. Türkistanım

Ali Rıza yazsan yazsan bitmez ki
Gözyaşlarım pınar olsa yetmez ki
Tutsak Türklük hayalimden gitmez ki

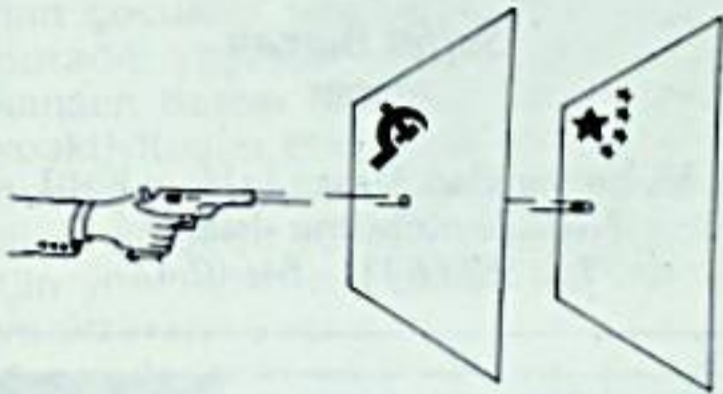
Doğu Türkistan

"Şincan" diyorlar adını senin
Bırakmıyor zalim Çin seni
Halkına zulüm eder
Bizi dertlere salıyor
Gün doğmuyor mu sana Doğu Türkistan?..

Yüreğimiz yanmakta dalma sana
Dikenler kaplamış gül bahçeni
Tükenmektedir sabrımız bir bir
Artık özgür ol, aziz yurdum seni
Dalgalansın Gökbayrağın Doğu Türkistan...

Sen eller'in olmayacaksın
Senin çiçeklerin solmayacak
Işığın sönmeyecek Şarkı Türkistan'ım
Seni göreceğiz azat,
Birlik vatanımız can Doğu Türkistan...

İsimsiz bir Okuyucumuz'dan

KAZAK TÜRKLERİNDE
DOĞUM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR VE
DOĞUM

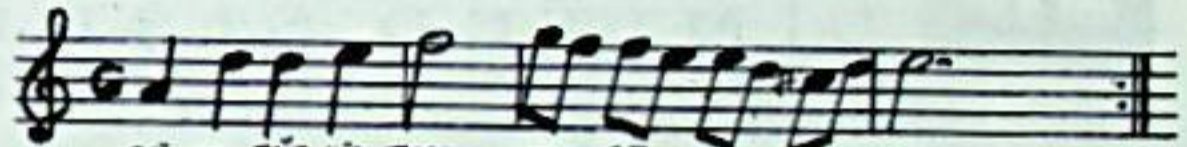
Ööçebe hayatta bebek doğmadan bir ay veya bir hafta evvel doğum yapacak ane veya kayınvalidesi tarafından kindik apa adı verilen bir kadın seçilir. Kindik apa, doğan bebeğin göbek bağıni kesmesi ve bebek doğduktan sonra çok kan kaybına maruz kalan annenin kendini toparlayabilmesi için bir müddet annenin görevlerini devralan kişidir. Bu Kindin apa seçilirken onun güzel, zeki, akıllı, çalışkan vb. gibi özellikleri olmasına dikkat edilir. Bunun sebebi ise doğacak çocuğun kindik apaya benzeyeceği inancıdır.

Doğumlar üy'lerde yapılır. Üyün bir ucundan diğerine bir sicim gerilir ve doğum yapacak olan kadın bu ipe asılarak kuvvet alır ve doğumu gerçekleştirir. Kadınlar bebeğin ters geldiğini farkettiler taktirde, doğum yapacak olan kadını bir battaniyeye koyar ve boşlukta bir sağa bir sola sallayarak bebeğin anne karnında yön değiştirmesini sağlarlar.

Ancak günümüzde doğumlar hastahanelerde yapıldığı için gerek doğum yapacak kadın ve gerekse doğacak bebek, tıbbın bütün imkanlarından faydalanabilmektedir. Bütün bunlara rağmen ne de kindik apa seçildiğine rastlanmaktadır.

Kaynak: MAHMUT ÇELİKER

GÜZEL TÜRKİSTAN

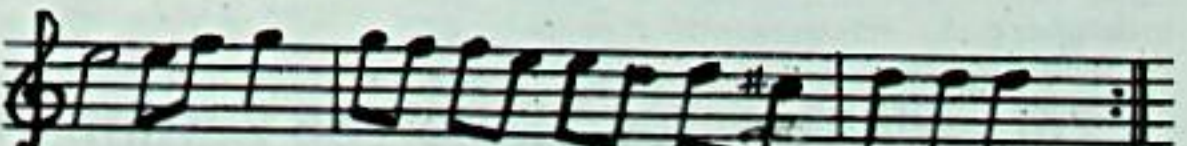
GÜ ZEL TÜRKİSTAN SEN GE NE BÖL DÜ
GE MEN LER BE BAO KİŞ LAR HEM FER YAD

SE BEP VA KİT SİZ GÜL LE RİN SOL DU AN -
HEM ME Sİ MAH ZUN OL MAZ MI DİL SAO -

BİL MEN NE İ CÜN KÜŞ LAR UG MAZ BAĞ GE LE RİN

DE AH BAĞ GE LE RİN DE -

TAMAR DERİ*Konf. San. Ltd. Şti.***M. Rahmanoğlu / A. Tarancı**Zübeyde Hanım Cad. No:208
Zeytinburnu - İstanbul
Tel: (0212) 510 11 18**DIŞ HEKİMİ****Turan PINAR**58. Bulvar Cad. No:133 Kat:2
Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 582 30 39 - 510 02 99 (ev)**ASEL****MÜHENDİSLİK
BÜROSU****İsmail SAKA**58. Bulvar Cad. No:58 Kat:2
Zeytinburnu - İstanbul
Tel: (0212) 546 23 08**dm****MÜHENDİSLİK
MİMARLIK
BÜROSU****Saffet Darcan**
Mimar58. Bulvar Cad. Ünver İş Hanı Kat:1
No:9 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 582 66 11 - 546 02 42**SD****SELTAŞ
DERİ****LİMİTED ŞİRKETİ****SD****Veysel AKÇAKAYA**Zübeyde Hanım Cad. No:158 Zeytinburnu - İSTANBUL
TEL : (0212) 547 61 74

HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER**ÖLÜME TERKEDİLDİLER**

☆ Çernobil için seferber olan dünya, Kazakistan ve Çin'in (Doğu Türkistan'ın) ortak sınırında radyasyondan zehirlenen binlerce Müslüman Türk'ün yavaş yavaş ölümünü sadece seyrediyor...

Kazakistan'da bulunan Semipalatinsk nükleer santraline 20 km uzaklıkta bulunan, 2500 nüfuslu kasabada, radioaktivite sonucu yeni doğan çocuklar tanınmaz hale gelmiş. Burada, yaşayan her 4 kişiden 3'ü kanser. Burası dünyada en fazla radioaktiviteden etkilenmiş bölge. İki yıl önce kapatılan nükleer santrale rağmen bölgede yaşayan halk, Rus ve Çin yöneticilerinin şuurlu bir şekilde yürüttükleri soykırıma maruz kalmış durumda. Eski SSCB ve Kızıl Çin, bu bölgede 40 yıl içinde 600 atom bombası denemesi yapmışlardır.

Kazakistan sınırındaki bölgede yani bugünkü Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da yaşayan Müslüman Türkler, Çin'in seneler önce uygulamaya koyduğu korkunç plan neticesinde tamamen radioaktiviteden zehirlenmişlerdir... Nehirlerde balıkların bile yaşamadığı Doğu Türkistan'daki insanlar akıbetlerine terk edilmiş durumda... Onbinlerce insan sessizce ölümü beklemektedir. Bölgede yaşan 30 milyon Türk, yerin altında patlatılan atom bombalarının, amerikalıların Hiroşima ve Nagazaki'ye attıkları bombalardan 20 defa daha güçlü olduğunu söylüyorlar...

Kazakistan'ın güneyinde yaklaşık 1000 km'yi bulan Çin (Doğu Türkistan) sınırın boyunca yaşayan Müslüman Türkler yıllardır bir yandan Rusya'nın, diğer yandan da Kızıl Çin'in gerçekleştirdiği nükleer denemeler

Çocukların Hali İçler Acısı

sebebiyle tam manasıyla iki ateş arasında kaldılar. Bugün Rusya'nın Kazakistan bölgesinden çekilmesinden ve bu bölge üzerinde, Semey'deki nükleer tesislerin kapatılmasından sonra sadece Kızıl Çin'in nükleer denemelerine maruz kalan Doğu Türkistan'da bugüne kadar 37 defa açık şekilde nükleer deneme gerçekleştirilmiştir.

İnsan hakları savunucusu Amerikalı senatörlerin, teröristlerle mücadele eden ülkeleri sorgulama cesareti gösterirken kendi halkını bilerek katleden Çin'e ve Rusya'ya karşı sessiz kalması ise çok düşündürücü bir haldir.

KEŞMİR'DE BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ SÜRÜYOR

Hindistan Başbakanı Narasimha Rao, Pakistan'ın Keşmir'e müdahalesi sona erinceye kadar, Keşmir'de bağımsızlık isteyen Müslümanlar'a karşı mücadele edeceklerini ve bölgeyi terketmeyeceklerini söyledi.

Rao, Hindistan'ın İngilizler'den kazandığı bağımsızlığın 47. yıldönümü nedeniyle yaptığı konuşmada, Keşmir'in Pakistan'a rağmen Hindistan'ın bir parçası olarak kalmaya devam edeceğini bildirdi. Keşmir, Doğu Türkistan'ın güneyinde yer alıyor.

ALTAYLAR

PLASTİK SANAYİ A.Ş.

Plastik
Bizim
İşimiz

Güneşli Koçman Caddesi Çeşme Sokak No:1/B
Bağcılar-İSTANBUL
Tel: (0.212) 515 66 75 Fax: (0.212) 655 85 32

AKYOL ECZANESİ

APOTHEKE - PHARMACIE

ECZ. SEVİNÇ (AYNUR) AKYOL

58. Bulvar Cad. 41 Sok. No:19/B (İstasyon Camii Yanı)
Tel: (0.212) 546 20 24 Zeytinburnu - İSTANBUL

HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER**DERNEĞİMİZİN
KATILDIĞI
MİTING'DE
YUNANİSTAN
PROTESTO
EDİLDİ**

Ağustos ayında İstanbul Abide-i Hürriyet Meydanı'nda geçen ay Yunanistan'da şehid edilen diplomatımız Sipahioğlu'nu anma ve Yunanistan'ı protesto etme amacıyla Batı Trakya Türkleri Dayanışma

Derneğimiz, Türk'ün menfaati için her yerde vardır.

Derneği'nce düzenlenen miting'e Doğu Türkistan Göçmenler Derneği pankartlarla ve gökbayraklarla katıldı.

Tüm siyasi parti temsilcileri ve bazı milletvekillerinin katıldığı miting alanında Batı Trakya Derneği'nden başka yalnız bizim Derneğimiz ve Göçmenler Derneği üyelerinin katıldığı dikkati çekti.

Derneğimiz ve üyelerimiz, bu miting'e katılarak, Türkiye'nin milli meselelerine olan hassasiyetini bir kez daha tüm kamuoyuna göstermiş oldu.

**Aliyev:
"BAĞIMSIZLIĞIMIZI
KORUYACAĞIZ"...**

Azerbaycan Komünistleri SSCB'yi canlandırmak istiyor" diyen Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, komünist sistemin ömrünün bittiğini ifade ederek, ülkede bu ideolojiyi esas alarak faaliyet gösteren siyasi partileri uyardı. Aliyev, Azerbaycan'ın kazandığı bağımsızlıktan vazgeçerek SSCB benzeri ittifaklara girmesinin söz konusu olmadığını söyledi.

**TARANCILAR'IN
MUTLU GÜNÜ**

Derneğimiz üyelerinden değerli hemşerimiz Murat Tarancı 16 Ağustos günü Mavi Marmara Lokantası'nda kalabalık hemşeri topluluğunun katılımıyla düzenlenen törenle öğlunu sünnet ettirdi.

**Yeni Kurulan
TURAN KÜLTÜR VAKFI**

"Turan Kütüphanesi"
için

kitap bağışlarınızı
bekliyor.

Adres:

Paşalimanı Cad. No:22/2
Üsküdar - İstanbul

**ÜYELERİMİZE
DUYURU**

**Dernek aidatlarınızı
Dergi abone ücretini**

Ve Bağışlarınızı

Unutmayınız...

HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER

Dünyanın En Zengin Uranyum Kaynakları Kızıl Çin İşgalindeki Doğu "TÜRKİSTAN'DA

**Doğu Türkistan
Dayanışma
Derneği
Seçimi Yapıldı.**

12-14 Aralık 1992 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen Milletlerarası Doğu Türkistan Milli Kurultayı'nda alınan karar gereği kurulan "Doğu Türkistan Dayanışma Derneği'nin 1. Olağan Genel Kurul Toplantısı 21 Ağustos günü Doğu Türkistan Vakfı'nın Kültür Merkezi'nde yapıldı.

Em.Gen. M. Rıza Bekin'in başkanlığa seçildiği derneğin genel sekreterliğine ise Hamit Göktürk getirildi.

▽ Hamburg Üniversitesi Araştırmacılarına göre, dünyanın en zengin uranyum yataklarının Kızıl Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da bulunmaktadır...

▽ Doğu Türkistan'daki uranyum rezervlerinin miktarının 12 trilyonun üzerinde olduğu tahmin edilmekte...

▽ Almanya Hamburg Üniversitesi araştırmacılarının açıklamalarına göre Prof. E.T. Degens başkanlığındaki bir grup tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda Doğu Türkistan'dan sonra dünyanın en zengin uranyum kaynaklarının Karadeniz'de olduğu tesbit edilmiştir.

▽ Araştırmacılara göre Karadeniz'in 1000 - 2000 metre derinlikte bulunan Uranyum yataklarında değeri yüz milyar doları bulabilecek çapta milyonlarca ton Uranyum bulunduğu sanılmaktadır...

NAHÇIVAN'DAN, TÜRK İŞADAMLARINA ÇAĞRI

▽ Türkiye ile ticari ilişkilerin konuşmadan öteye geçmediğini savunan Nahçıvan Başbakan Yardımcısı Sevil Zeynelova, Türk yatırımcıların Nahçıvan'a pek sıcak bakmadığını belirterek, İran'ın yatırım için Nahçıvan'a müracaatının daha fazla olduğunu söyledi. Zeynelova, "Türk yatırımcılar Nahçıvan'a sık sık geliyorlar, gerekli bütün kolaylıkları gösteriyoruz. Fakat ayrıldıktan sonra yatırımlar gelmiyor" dedi.

Türkiye ile "ortak pazar alanı" açmak istediğini belirten Başbakan yardımcısı, Nahçıvan'daki ham madde sıkıntısından dolayı çalışmayan fabrikaları çalıştırılmaları ve yağ, şeker gibi gıda maddelerinin temini gibi hususlarda Türk iş adamlarının yardımlarını beklediklerini söyledi.

TÜRKMENİSTAN'A TOHUM İHRACI

Türkiye ile Türkmenistan arasında tarım ve hayvancılık alanlarında başlatılan ikili ilişkiler kapsamında Türkmenistan'a tohum ihrac edilecek. 12 çeşit tohum'un Tarım ve Köy İşleri Bakanı Şahin tarafından Türkmenistanlı yetkililere bizzat teslim edileceği öğrenildi.

